

"Spójrzanie w październikowe niebo"

"O świętej Brygidzie (8 X) babie lato przyjdzie"

Przysłowie to prognozuje nam pogodną *złotą polską jesień*, której piękno wszyscy rokrocznie doceniamy i wykorzystujemy, a z *zimą* będziemy musieli sobie jakoś poradzić. Oczywiście cieszymy się z faktu, że **Słońce** nie próżnuje, chociaż niestety jego deklinacja z dnia na dzień maleje, a w związku z tym długość dnia u nas na półkuli północnej stale się skraca, z czym musimy się niestety pogodzić i do tego przyzwycząić. W *Małopolsce* ubędzie dnia aż 109 minut, z 11 godz. 39 minut na początku października do 9 godz. 50 minut na końcu miesiąca. **Słońce** w środę, 1 października wschodzi o godz. 6.40, a zachodzi o 18.19. Natomiast w ostatnim dniu miesiąca wzejdzie o 6.28, a schowa się pod horyzontem już o godz. 16.18. Wprost nie do wiary, ale ten dzień będzie jeszcze dłuższy od najkrótszego dnia roku o 104 minuty! Ponadto **Słońce** w dniu 23 października przejdzie ze znaku *Wagi* w znak *Skorpiona* (czyli *Niedźwiadka*).

W tym miesiącu nadal spodziewamy się średniej aktywności magnetycznej **Słońca** (plamy, rozbłyski, protuberancje) związanej z licznymi centrami aktywności w jego fotosferze. Nasza gwiazda jest w fazie wtórnego maksimum 25 cyklu swej aktywności, dlatego często szykuje jakieś niespodzianki, którymi może nas zadziwić lub nawet zaskoczyć, zatem warto i należy prowadzić bezpieczne obserwacje **Słońca**.

Uwaga! W nocy z 25 na 26 października (z soboty na niedzielę) śpimy rano o godzinę dłużej, przechodzimy bowiem na *czas zimowy* (środkowo-europejski), czyli cofamy dotychczasowe wskazania zegarów o godzinę. Oficjalnie należy to uczynić w nocy o godz. 03 w niedzielę 25 X (dotyczy to w szczególności kolejnictwa i lotnictwa). Praktycznie zaś najlepiej cofnąć wskazania zegarów o godzinę jeszcze przed ułożeniem się do snu.

Ciemne bezksiężycowe noce, dogodne do obserwacji astronomicznych będą w drugiej połowie miesiąca, bowiem kolejność faz **Księżyc**a jest następująca: pełnia 7 X o godz. 05.47, ostatnia kwadra 13 X o godz. 20.13, nów 21 X o godz. 14.25, pierwsza kwadra 29 X o godz. 17.21. W apogeum (najdalej od **Ziemi**) znajdzie się **Księżyc** 24 X o godz. 02, a w perygeum (najbliżej **Ziemi**) będzie 8 X o godz. 15.

Księżyc „spacerując” po październikowym niebie przewędruje w pobliżu planet: **Saturna** (6 X o godz. 5), **Jowisza** (13/14 X o północy), **Wenus** (19 X o godz. 23), **Merkurego** (23 X o godz. 18). Ponadto zbliży się do jasnych gwiazd: *Polluksa* (14 X o godz. 2), *Regulusa* (16 X o godz. 19) i *Antaresa* (25 X o godz. 2). Oj, będzie co obserwować! Na naszym jesiennym niebie z wieczora dostrzeżemy w kolejności gwiazdozbiory: *Pegaza*, *Andromedy*, *Perseusza*, *Byka*, a po północy pojawią się nam na wschodzie konstelacje *Bliźniąt* i *Oriona*.

Jeśli zaś chodzi o planety, to **Merkurego** można będzie szukać nisko na zachodnim niebie. Najlepsze warunki do jego obserwacji wystąpią pod koniec miesiąca. Na wschodnim niebie znajdziemy **Wenus**, która na dobre pół godziny poprzedza wschód naszej gwiazdy, a z upływem czasu warunki jej obserwacji systematycznie się pogarszają. **Marsa** możemy obserwować na wieczornym niebie, a z upływem dni październikowych będzie coraz trudniejszy do obserwacji w wieczornych zorzach. **Mars** (19 X o godz. 22) zbliży się do **Merkurego** na odległość 2 stopni. **Jowisza** można będzie obserwować od północy na porannym niebie w gwiazdozbiorze *Bliźniąt*. **Saturna**, który był w opozycji 21 IX, możemy obserwować przez całą noc, a gości on w *Wodniku*. **Uran** gości w gwiazdozbiorze *Byka*. Natomiast **Neptun** przebywa w gwiazdozbiorze *Wodnika* i widoczny jest przez teleskop od wieczora przez większą część nocy.

Już od 2 października aż do 7 listopada promieniają szybkie meteory z roju **Orionidów**, które wchodzą w górne warstwy atmosfery ziemskiej z prędkościami nieco ponad 60 km/sek. Maksimum roju przypada na 21 X, możemy wtedy oczekiwać 25 „spadających gwiazd” na godzinę. Radiant meteorów leży na granicy gwiazdozbiorów *Oriona* i *Bliźniąt* (południowo-wschodnia część nieba). Warunki obserwacji ich maksimum będą dobre w tym roku, ponieważ **Księżyc** będzie w nowiu. Natomiast od 6 do 10 października (maksimum 7/8 X), promieniają powolne meteory **Drakonidy**, czyli ich radiant leży w gwiazdozbiorze *Smoka*. Warunki do ich nocnych obserwacji będą trudne, bo **Księżyc** będzie dzień po pełni.

Natomiast dla wzbudzenia nie tylko obserwacyjnych refleksji po tegorocznej wakacyjnej pogodzie odwołam się do sprawdzonego po wielokroć w praktyce przysłowia:

„*Koło świętej Urszuli (21 X) panny już częsty przymrozek poranny*”